

Sosiaali- ja terveysministeriön

---

ja Lounais-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen toiminnallinen tulossopimus vuodelle 2011

Sisällys

1 MINISTERIÖN YLEISLINJAUKSET JA TAVOITTEET STRATEGISEN TULOSSUUNNITELMAN MUKAAN.....	3
2 LOUNAIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTON PERUSPALVELUT, OIKEUSTURVA JA LUVAT -VASTUUALUEEN STRATEGIA JA TOIMINTAAN VAIKUTTAVAT KESKEISET MUUTOKSET.....	7
2.1 TOIMINTA-AJATUS, SÄÄDÖSPOHJA JA ASIAKKUUS	7
2.2 STRATEGIA JA ARVIOINTITAVAT.....	7
2.3 TOIMINTAAN VAIKUTTAVAT KESKEISET MUUTOKSET	8
3 TULOSTAVOITTEET 2008 – 2011, TARKISTUSVUOSI 2011.....	9
3.1 VAIKUTTAVUUS	10
3.2.1 TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS	14
3.2.2 TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA	14
3.2.3 HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN	21
4 TULOSSOPIMUKSEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTISUUNNITELMA	21
4.1 PITKÄN AIKAVÄLIN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN LAAJEMPI ARVIOINTI	21
4.2 LYHYEN AIKAVÄLIN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	21
LIITTEET	24
LIITE 1: TULOKSELLISUUDEN TUNNUSLUVUT	24
LIITE 2: ALUEHALLINTOVIRASTOJEN POL -VASTUUALUEEN HENKILÖTYÖVUODET (HTV)	24
LIITE 3: LÄÄNINHALLITUSTEN SOSIAALI- JA TERVEYSOSASTOJEN HENKILÖTYÖVUODET 2005 - 2008.....	25
LIITE 4: ALUEHALLINTOVIRASTOJEN TALOUDELLISET RESURSSIT 2011.....	25
LIITE 5: ARVIO ALUEHALLINTOVIRASTOJEN PERUSPALVELUT, OIKEUSTURVA JA LUVAT -VASTUUALUEEN TALOUDELLISTEN RESURSSIEN TARPEESTA 2011	25

1 MINISTERIÖN YLEISLINJAUKSET JA TAVOITTEET STRATEGISEN TULOS- SUUNNITELMAN MUKAAN

Aluehallintovirasto (AVI) edistää alueellista yhdenvertaisuutta hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja valvontatehtäviä alueilla. Virasto edistää perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista, peruspalvelujen saatavuutta, ympäristönsuojelua, ympäristön kestävää käyttöä, sisäistä turvallisuutta sekä terveellistä ja turvallista elin- ja työympäristöä alueilla.

Laki Aluehallintovirastosta (896/2009) astui voimaan 1.1.2010. Aluehallintovirastoja on kuusi ja niiden vastuualueet ovat peruspalvelut, oikeusturva ja luvat; työsuojelu; ympäristöluvut; pelastustoimi ja varautuminen sekä poliisi. Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat (POL) -vastuualue on aluehallintoviraston toiminnallisesti monipuolisin vastuualue. Vastuualueella hoidetaan eri ministeriöiden¹ ja keskusvirastojen² toimialaan kuuluvia tehtäviä.

Strateginen tulossopimus laaditaan jokaiselle aluehallintovirastolle hallituskaudeksi ja sitä tarkennetaan vuosittain. Strategisen tulossopimuksen sisältö johdetaan strategia-asiakirjasta. Siinä määritellään kullekin aluehallintovirastolle painopisteet, keskeiset toimintalinjat, yhteistyökysymykset ja määrärahakehys. Strategisen tulossopimuksen lisäksi ohjaava ministeriö tai keskusvirasto voi halutessaan tehdä aluehallintoviraston vastuualueen kanssa toiminnallisen tulossopimuksen, jossa vastuualueen kanssa sovietaan sektorikohtaisista yksityiskohtaisemmista painopisteistä, linjauksista ja tulostavoitteista sekä sektorikohtaisten määrärahojen kohdentamisesta.

Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) toiminnallisessa tulossopimuksessa noudatetaan pääasiassa hallinnonalan strategisia tavoitteita, jotka ovat

- edistetään terveyttä ja toimintakykyä,
- lisätään työelämän vetovoimaa,
- vähennetään köyhyyttä ja syrjäytymistä sekä
- varmistetaan toimivat palvelut ja kohtuullinen toimeentuloturva.

STM:n yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteista POL -vastuualueen toiminta kohdistuu terveyden ja toimintakyvyn edistämisen, köyhyyden ja syrjäytymisen vähentämisen sekä toimivien palvelujen ja kohtuullisen toimeentuloturvan varmistamisen tavoitteisiin. Lisäksi vastuualue tukee perheiden hyvinvoinnin ja sukupuolten välisen tasa-arvon tavoitteita, jonka mukaisesti sukupuolinäkökulma valtavirtaistetaan mahdollisuuksien mukaan kaikkeen POL -vastuualueiden toimintaan.

Aluehallintovirasto varmistaa väestön perusoikeuksien sekä potilas- ja asiakasturvallisuuden toteutumisen valvomalla ja ohjaamalla kunta- ja palvelurakennemuutosten toimeenpanoa. Palvelurakenteiden tulee muodostua väestön kannalta toimiviksi sekä johto- ja vastuusuhteiltaan selkeiksi siten, että niissä otetaan huomioon hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Näin turvataan väestön yhdenvertaisuus ja laadukkaiden sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuus asuinpaikasta riippumatta. Palvelujen ja toimintojen

¹ Sosiaali- ja terveysministeriö, opetusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö (TEM), valtiovarainministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö (MMM) sekä oikeusministeriö.

² Kilpailuvirasto (TEM) ja Elintarviketurvallisuusvirasto (MMM).

järjestämistä koskevassa ohjeistuksessa korostetaan erityisesti ehkäisevän toiminnan merkitystä ja toteuttamista.

Aluehallintovirasto

- edistää kansalaisten yhdenvertaisuutta parantamalla lupa- ja valvontatoiminnan yhdenmukaisuutta,
- turvaa heikoimmassa asemassa olevien asiakasryhmien oikeuksien toteutumista,
- varmistaa osaltaan, että palvelutarpeen arviointi toteutuu alueella lakien mukaisissa määräajoissa,
- seuraa julkisten ja yksityisten sosiaali- ja terveyspalveluiden kokonaistilannetta ja palvelujen saatavuutta alueellaan ja puuttuu ilmeneviin epäkohtiin,
- osallistuu hyvien käytäntöjen levittämiseen ja
- ohjaa ja tukee kunta- ja palvelurakennemuutosten mukaisten palvelurakenteiden muodostamista ja uudistustyötä.

Aluehallintovirastot tekevät sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävissään yhteistyötä alueen kuntien ja kuntayhtymien kanssa ja koordinoivat alueellisten toimijoiden kanssa tehtävää perusterveydenhuollon vahvistamista sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

Aluehallintovirastot ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) varmistavat sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan toimivuuden sovitun työnjaon mukaisesti.

STM korostaa, että aluehallintovirastojen POL -vastualueen työpanosta tulisi entistä määrätietoisemmin suunnata etukäteisvalvonnan kehittämiseen. Valvonta painottuu vuonna 2011 seuraaviin asioihin:

- uusien palvelurakenteiden selkeys, eheät palvelukokonaisuudet ja selkeät vastuusuhteet,
- hoidon saatavuuden toteutumisen valvonta,
- toimeentulotuen myöntämiseen liittyvien määräaikojen seuraaminen,
- ympärivuorokautisen sosiaalihuollon valvonta yhteistyössä Valviran kanssa,
- neuvolatoimintaa, koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa sekä lasten ja nuorten ehkäisevää suun terveydenhuoltoa koskevan valtioneuvoston asetuksen (380/2009) toimeenpanon valvonta,
- vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (380/1987) 1.9.2009 voimaan tulleiden muutosten toimeenpanon valvonta sekä
- yksityisten sosiaalipalvelujen valvonta, painopisteenä yksityinen lasten päivähoido sekä
- Valviran kanssa yhteistyössä laadittujen valvontaohjelmien toimeenpano.

POL -vastualueet seuraavat ja valvovat hoidon saatavuuden toteutumista Valviran kanssa laaditun toimintasuunnitelman mukaisesti. Valvonnassa kiinnitetään erityistä huomiota perusterveydenhuollon ja mielenterveyspalveluiden saatavuuteen ja siihen, miten hoidon saatavuudesta tiedotetaan väestölle.

Aluehallintovirastot valvovat erityisesti

- pitkäaikaista laitoshoidtoa ja tehostettua palveluasumista,
- että lastensuojelulain mukaiset suunnitelmat lastensuojelun järjestämisestä on kunnissa tehty ja

- että sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden lääkehoidon turvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota.

Alkoholihallinto ehkäisee alkoholihaittoja alkoholihallinnon valtakunnallisen valvontaohjelman mukaisesti. Erityisenä painopisteenä on päihtyneille anniskelun valvonnan ja sanktioinnin tehostaminen. Aluehallintovirastot osallistuvat alkoholista aiheutuvien haittojen ehkäisyyn viranomaisyhteistyössä.

Aluehallintovirastot parantavat valvonnan vaikuttavuutta

- edistämällä sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnanharjoittajien omaa valvontaa,
- tiivistämällä viranomaisyhteistyötä sekä
- toimeenpanemalla yhdessä Valviran kanssa alkoholihallinnon valtakunnallisen valvontaohjelman.

Aluehallintovirastot edistävät kuntien ympäristöterveydenhuollon yhteistoimintal alueiden muodostumista mahdollistaen terveydensuojelullisen erikoistumisen ympäristöterveydenhuollon valvontatehtävissä. Lisäksi AVI tukee ja valvoo kuntien vastuulla olevan muun ympäristöterveydenhuoltoon liittyvän valvonnan toimeenpanoa.

Aluehallintovirastot varmistavat ympäristöterveydenhuollon terveydensuojelullisen viranomaisvalvonnan mahdollistaen terveydensuojelullisen erikoistumisen suunnitelmallisuuden, riskiperusteisuuden, yhdenmukaisuuden, kattavuuden ja kustannustehokkuuden toteutumisen ja yhtäläisen toimivuuden koko maassa.

Ympäristöterveydenhuollon keskeisinä kehittämiskohteina on vahvistaa ympäristöterveydenhuollon paikallistason valvontaa sekä tehostaa epidemioiden ehkäisyä. Aluehallintovirastot osallistuvat Valviran ja kemikaalivalvonnan osalta Tukesin rinnalla ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisten valvontaohjelmien toteuttamiseen.

Aluehallintovirastot osallistuvat sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisten linjausten toimeenpanoon.

- Aluehallintovirasto osallistuu Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämissuunnitelman (Kaste) toimeenpanoon ohjelman toimeenpanosuunnitelmassa määritellyllä tavalla.

Kaste-ohjelma on STM:n lakisäätöinen, strateginen ohjausväline, jolla johdetaan valtakunnallista sosiaali- ja terveyspolitiikkaa. Se on erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon sisällön ja prosessien kehittämissuunnitelma, joka vaatii onnistuakseen vahvan ja toimivan kunta- ja palvelurakenteen.

Vuosina 2008 - 2011 ohjelman tavoitteena on, että:

- ihmisten osallisuus lisääntyy ja syrjäytyminen vähenee,
- ihmisten hyvinvointi ja terveys lisääntyvät, hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat ja
- palveluiden laatu, vaikuttavuus ja saatavuus paranevat sekä alueelliset erot vähentyvät.

Ohjelman tavoitteiden saavuttamisen keinoja ovat:

- ongelmien ehkäisy ja varhainen puuttuminen,
- henkilöstön riittävyyden varmistaminen ja osaamisen vahvistaminen sekä

- sosiaali- ja terveydenhuollon eheiden palvelukokonaisuuksien ja vaikuttavien toimintamallien luominen.

Kaste-ohjelman mukaisten valtionavustusten hallinnointi, valvonta ja maksatus on keskitetty Lounais-Suomen aluehallintovirastoon kuitenkin siten, että kehittämishankkeiden valtionavustus päätökset tekee sosiaali- ja terveysministeriö.

- Aluehallintovirastot osallistuvat politiikkaohjelmien toimeenpanoon omalta osaltaan.

STM:n vastuulla olevan Terveyden edistämisen politiikkaohjelman tavoitteina ovat väestön terveydentilan parantuminen ja terveyserojen kaventuminen. Tämä on mahdollista vähentämällä alkoholin ja tupakan kulutusta, alentamalla nuorten aikuisten miesten tapaturmaista ja väkivaltaista kuolleisuutta, kohentamalla työikäisten työkykyä ja ikään-tyneiden toimintakykyä. Väestön, erityisesti nuorten, lihomiseen voidaan vaikuttaa terveellisillä ruokatottumuksilla sekä riittäväällä liikunnalla.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelman tavoitteena on ehkäistä ja vähentää pahoinvointia sekä syrjäytymistä, vähentää toimeentulotuen pitkäaikaista tarvetta ja tukea perheiden hyvinvointia ja vanhemmuutta.

Aluehallintovirasto osallistuu ministeriön ohella myös muihin laajoihin sosiaaliturvajärjestelmän toimivuutta vahvistaviin kokonaisuuksiin (esimerkiksi mielenterveys 2009 ja Paras -hanke).

Aluehallintovirastot seuraavat, valvovat ja arvioivat peruspalvelujen saatavuuden lain mukaista ja yhdenvertaista toteutumista.

Valviran tehtävänä on ohjata aluehallintovirastoja sosiaalihuollon ohjauksen ja valvonnan sekä lupahallinnon yhdenmukaistamiseksi. Terveydenhuollon valtakunnalliset lupasiat ovat siirtyneet Valviralle 1.9.2009 ja vielä käsittelyssä olevan lakiesityksen mukaan myös sosiaalihuollon vastaavat luvat siirretään Valviraan.

Aluehallintovirastojen POL -vastuualueet ovat apuna jo toimeenpantujen ohjelmien arvioinneissa. Peruspalveluiden arviointiraportin sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan hyvinvointiosiot ja sen kansallisen yhteenvedon laatii Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL), jota aluehallintovirastot tukevat. Ne hyödyntävät arvioinnin tuloksia omassa valvontatoiminnassaan ja sen suuntaamisessa.

Periaatepäätöksellä (16.12.2010) Yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta linjataan Suomen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikan tärkeimmät tehtävät: itsenäisyyden, alueellisen koskemattomuuden ja perusarvojen turvaaminen, väestön turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä yhteiskunnan toimivuuden ylläpitäminen. Aluehallintovirastot osallistuvat yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseen omalta osaltaan.

Tulossopimus noudattaa tulosprisman rakennetta. Sopimuksessa esitetään tavoitetilavuodelle 2011 ja tulostavoitteet vuonna 2011 ovat pääosin samat kuin vuosina 2008 - 2010³. Toiminnalliset tulostavoitteet määräytyvät tavoiteltavien vaikuttavuustavoitteiden perusteella.

³ Tavoitteet on määritelty erikseen vuodelle 2011 vain, jos kyseessä on kokonaan uusi tavoite.

2 LOUNAIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIKASTON PERUSPALVELUT, OIKEUSTURVA JA LUVAT -VASTUUALUEEN STRATEGIA JA TOIMINTAAN VAIKUTTAVAT KESKEISET MUUTOKSET

2.1 Toiminta-ajatus, säädöspohja ja asiakkuus

Aluehallintovirasto on kahdeksan ministeriön ohjaama valtion aluehallintoviranomainen ja monialainen asiantuntijavirasto. Aluehallintovirastot edistävät, arvioivat ja valvovat toimialueensa elinoloja, asukkaiden hyvinvointia ja perusoikeuksien toteutumista. Aluehallintoviraston suurimmat substanssitoimialat ovat sosiaali- ja terveysministeriön hallinnon alalta. Viraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueella hoidetaan kuuden eri ministeriön toimialaan kuuluvia tehtäviä.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto edistää alueellista yhdenvertaisuutta hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja valvontatehtäviä toimialueellaan. Aluehallintovirasto edistää perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista, peruspalvelujen saatavuutta, ympäristönsuojelua, ympäristön kestävä käyttöä, sisäistä turvallisuutta sekä terveellistä ja turvallista elin- ja työympäristöä alueellaan.

Lounais-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva- ja luvat -vastuualue ohjaa ja valvoo perustuslain mukaisten sosiaalisten, terveydellisten ja opetuksellisten perusoikeuksien, oikeusturvan ja hyvinvoinnin toteutumista sekä kehittää osaltaan alueellista yhteistyötä. Tavoitteena on, että alueen väestöllä on saatavissa laadullisesti ja määrällisesti tasavertaiset sekä riittävät erityislainsäädäntöön perustuvat sosiaali- ja terveydenhuollon, perusopetuksen sekä ympäristöterveydenhuollon palvelut. Aluehallintovirasto myöntää toimivaltansa puitteissa luvat yksityisille sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajille ja elinkeinonharjoittajille ja valvoo niiden toimintaa.

Aluehallintovirasto tekee monialaista yhteistyötä kuntien, kuntayhtymien, muiden viranomaisten, yksityisten palvelujen tuottajien, elinkeinonharjoittajien, palvelujen käyttäjien ja järjestöjen kanssa.

2.2 Strategia ja arviointitavat

Aluehallintoviraston toiminnan painopisteenä on suunnitelmallinen valvontatoiminta. Lyhyen aikavälin tavoitteena on sosiaali- ja terveydenhuollon kantelukäsittelyssä kertyneiden rästien purkaminen. Painopistettä siirretään vähitellen suunnitelmalliseen ohjaus- ja valvontatoimintaan, millä voidaan osaltaan vähentää kunnallisten palveluorganisaatioiden uudistamisvaiheessa palvelujen käyttäjille syntyviä ongelmia ja myös niistä aiheutuvia kanteluja. Tavoitteena on lisätä kantelukäsittelyn vaikuttavuutta.

Lakisääteisten palvelujen saatavuuteen ja asianmukaisuuteen vaikuttavat toimintaympäristön muutokset edellyttävät valvontastrategioiden luomista, valvontamenetelmien tehostamista ja työprosessien kehittämistä yhteistyössä Valviran ja muiden viranomaisten kanssa. Ohjaustoimintaa tehostetaan, kehitetään ja synergiaetuja hyödynnetään monialaisesti kiinteässä vuorovaikutuksessa kuntien, muiden palvelujen tuottajien ja elinkeinonharjoittajien kanssa.

Lupahallinto kokonaisuudessaan on mielletävä etukäteisen valvonnan keinoksi. Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotannon volyymin kasvu edellyttää lupakäsittelyn ja valvonnan tueksi kehitettäviä menetelmiä, joilla saadaan nopeasti käsitys palvelutoiminnan laadusta ja toimintaedellytyksistä. Kuntien palvelujärjestelmän osalta on myös arvioitava koko palvelujärjestelmän toimivuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Perusoikeuksien toteutumisen sekä lakisääteisten peruspalvelujen saatavuuden ja asianmukaisuuden seurannalla ja arvioinnilla tuetaan ohjauksen ja valvonnan tehostamista.

Aluehallintoviraston strategisen ja toiminnallisen tulossopimuksen toteuttamiseksi määritellyn strategian testaus suoritetaan ennakolta riskinarvioinnin avulla. Tulostavoitteisen toiminnan onnistuneisuutta arvioidaan itsearviointina tuloskorttia tai tulosprismaa käyttäen.

Lupa- ja valvontatoiminnan tuloksellisuutta arvioidaan yhteistyössä Valviran ja muiden ohjaavien viranomaisten kanssa. Kantelujen käsittelystä saatavaa tietoa hyödynnetään ohjaus- ja valvontatoiminnassa. Seurannalla ja arvioinnilla tuotetaan tilannetietoa kunta- ja palvelurakenteiden muutoksesta sekä lakisääteisten peruspalvelujen saatavuudesta ja riittävydestä. Toiminnallisessa tulossopimuksessa määriteltujen tavoitteiden vaikuttavuutta arvioidaan tulossopimuksessa kirjatuilla mittareilla.

2.3 Toimintaan vaikuttavat keskeiset muutokset

Valtion aluehallinto on vuoden 2010 alusta lukien uudistunut hallitusohjelman linjausten mukaisesti merkittäväällä tavalla. Alueella hoidettavat tehtävät on koottu alueittain kahteen viranomaiseen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen ja aluehallintovirastoon. Uuden aluehallintoviraston tavoitteena on kansalais- ja asiakaslähtöisesti, tehokkaasti ja tuloksellisesti toimiva aluehallinto.

Ulkoiset haasteet, kuten väestön ikääntyminen, taloudellisen taantumien vaikutukset muun muassa lomautuksina ja työttömyytenä, sosiaali- ja terveydenhuollon sektorin työvoimapula, elatussuhteen heikentyminen, kansainvälistyminen sekä alueellinen ja sosiaaliryhmittäinen eriytyminen, näkyvät aluehallintoviraston toiminnassa. Myös aluehallintoviraston valvontarooli korostuu toimintaympäristön muuttuessa. Valvonta monimutkaistuu yksityisen ja kolmannen sektorin tuottaessa yhä suuremman määrän palveluista.

Lounais-Suomen aluehallintoviraston toimialueella Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa on 49 kuntaa, kaksi sairaanhoitopiiriä ja kaksi erityishuoltopiiriä. Toimialue on kaksikielinen. Varsinais-Suomen asukkaista lähes 6 prosenttia on ruotsinkielisiä ja maakunnassa sijaitsee kolme kaksikielistä kuntaa, joista kaksi on enemmistön kieleltä ruotsinkielisiä.

Paras-puitelain väestöpohjavelvoitteen täyttää toimialueella kuusi yksittäistä kuntaa ja seitsemän useamman kunnan muodostamaa sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-aluetta. Satakunnasta kaksi kuntaa (Kiikoinen, Lavia) kuuluu Pirkanmaan puolella toimivaan Sastamalan perusturvakuntayhtymään. Varsinais-Suomessa kuusi kuntaa ja Satakunnassa neljä kuntaa selvittää edelleen vaihtoehtoja yhteistoiminta-alueratkaisuiksi. Lisäksi sote-aluekokeiluun liittyviä aloitteita on suunniteltu Salossa, Vakka-Suomessa ja Raumalla.

Ympäristöterveydenhuollossa toimii 10 yksikköä, joista neljä yhden kunnan muodostamaa (Turku, Rauma, Salo, Somero) ja kuusi useamman kuin yhden kunnan muodostamia yhteistoiminta-alueita. Vuodesta 2013 tulee toimimaan yhdeksän yksikköä, joista enää kaksi on yhden kunnan muodostamia (Turku, Rauma).

Kunta- ja palvelurakennemuutoksen edetessä kuntaliitosten seurauksena tapahtuva kuntamäärän väheneminen vähentää ohjattavien toimijoiden määrää. Yhteistoiminta-alueiden muodostaminen taas lisää ohjaus- ja valvontatarvetta, kun lakisääteisiä palveluja organisoidaan uudelleen ja toimintaperiaatteet hakevat muotoaan yhteistoiminta-alueilla ja niihin kuuluvissa kunnissa.

Ikääntyvän väestön määrän kasvu, väestön keskittyminen maakuntien keskuskaupunkien ympäristökuntiin, väen väheneminen ja vanheneminen maaseutu- ja haja-asutusalueilla vaikuttavat eri tavoin palvelutarpeisiin. Kuntatalouden heikkeneminen puolestaan vaikuttaa palvelujen saatavuuteen, henkilöstön riittävyyteen ja sitä kautta palvelujen laatuun sekä alueellisiin eroihin palvelujen saatavuudessa, mikä lisää valvontatarvetta.

Työttömyys ja sosiaalisten ongelmien kasvu vaikuttaa palvelujen kysyntään ja lisää siten sosiaali- ja hoitotakuiden toteutumisen valvontatarvetta. Yksityisen palvelutuotannon laajeneminen (kasvu 10 - 15 prosenttia vuositasolla) lisää valvontatehtäviä. Sosiaali- ja terveysalan heikko työllisyystilanne lisää kiinnostusta yksityiseen sosiaali- ja terveyspalveluyrittäjyyteen, mikä lisää valvontaviranomaisen ohjaus- ja valvontatehtäviä.

Kaste-ohjelman alueellisessa toimeenpanossa on aluejohtoryhmän linjaamien painopisteiden mukaisesti panostettu hanketoiminnalla lasten, nuorten ja perheiden palvelujen, päihde- ja mielenterveyspalvelujen sekä vanhuspalvelujen kehittämistyöhön. Hanketyön rinnalla haasteena on kuntien ja muiden toimijoiden alueellisen yhteistyön tiivistäminen sekä kehittämistavoitteiden yhteensovittaminen maakuntasuunnitelmien kanssa.

Valviran ja aluehallintovirastojen yhteistyörakenne on vielä vakiintumisvaiheessa. Valviran ohjaus aluehallintovirastoihin päin ei ole vielä muotoutunut yhdenmukaiseksi. Sosiaalihuollon ohjauksessa, valvonnassa ja lupahallinnossa ao. viranomaisten roolit ovat vielä selkiintymättömät. Yhteisten linjausten valmistelu, tehtävien yhteensovittaminen ja roolien epäselvyydestä johtuva ristiinohjaus lisäävät aluetason tehtävien määrää vielä vuonna 2011.

3 TULOSTAVOITTEET 2008 – 2011, TARKISTUSVUOSI 2011

Lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastoille vuonna 2008 asetettuja tulostavoitteita on tarkistettu aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen toiminnallisessa tulossopimuksessa 2011. Tulostavoitteet ovat pysyneet pääosin ennallaan. Toiminnalliseen tulossopimukseen on kuitenkin lisätty muutamia uusia tulostavoitteita.

Valtiovarainministeriön yhteistyössä eri ohjaavien ministeriöiden kanssa aluehallintovirastoille vuodeksi 2011 asettamat tulostavoitteet löytyvät strategisista tulossopimuksista.

Lounais- ja/tai Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolla on myös seuraavanlaisia erikoistumistehtäviä:

- Romaniasiain suunnitteluun liittyvät tehtävät hoidetaan vuoden 2011 ajan keskistetysti Lounais- ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastojen toimialueella

Lounais-Suomen aluehallintoviraston toimesta⁴. Asetus tästä on olemassa toistaiseksi. Asetus säättää Lounais-Suomen alueellisen neuvottelukunnan kokoonpanon siten, että Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto nimittää neuvottelukunnan jäsenistä puolet siten, että virasto nimeää puolet myös neuvottelukuntaan nimettävistä romaniväestön edustajista.

- Molempien uusien aluehallintovirastojen alueella toimi Lounais-Suomen alueellinen romaniasioiden neuvottelukunta. Uusi neuvottelukunta nimetään vuosille 2011 - 2013.
- Sosiaali- ja terveysministeriön hankkeisiin liittyvät valtionavustustehtävät hoidetaan keskitetysti Lounais-Suomen aluehallintovirastossa.
- Aluehallintovirastot voivat keskenään sopien hoitaa myös terveyden edistämisen hankkeita koskevat tehtävät ja alkoholiohjelman toimeenpanotehtävät toistensa toimialueilla.

3.1 Vaikuttavuus

Aluehallintovirastojen peruspalvelut, oikeusturva ja luvat - vastualueen yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet noudattavat hallitusohjelmaan kirjattuja tavoitteita. Vastuualueet edistävät omalta osaltaan toiminnallaan näiden tavoitteiden saavuttamista. Ne osallistuvat myös sen selvittämiseen, miten valtakunnallista ohjausta olisi alueellisesti painotettava, jotta tavoitteisiin päästäisiin.

Vaikuttavuuden indikaattorit ja niille asetetut tavoitteet ovat ministeriön hallinnonalan yleisindikaattoreita, joita on käytetty myös valtion talousarvioesityksessä. Kursiivilla kirjatut indikaattorit ovat hallinnonalan täydentäviä indikaattoreita, joihin vastualueen omalla toiminnalla on vaikuttavuutta. Molempien indikaattoreiden toteutumiseen vaikuttavat olennaisesti myös monet muut yhteiskunta- ja terveystaloudelliset ratkaisut.

Aluehallintoviraston toiminnan vaikuttavuus on pääosin nähtävissä vasta usean vuoden aikajänteellä. Vaikuttavuutta kuvaavien indikaattoreiden seurannassa keskitytään tulosopimuskaudella muutoksen suuntaan ja varsinainen arvio vaikuttavuuden kehityksestä sekä POL -vastuualueen onnistumisesta vaikuttavuuden osalta tehdään vasta tulosopimuskauden lopussa. POL -vastuualueille asetettujen (*kursiivilla*) vaikuttavuusindikaattoreiden ja tavoitteiden osalta indikaattoreita seurataan vuosittain.

Aluehallintouudistuksen ja siitä johtuvien uusien virastojen aluejakojen vuoksi vaikuttavuustavoitteet on esitetty toiminnallisessa tulossopimuksessa ainoastaan koko maan tasolla. Vuoden 2011 kuluessa aluekohtaiset tavoitteet ja niiden toteutuminen päivitetään koskemaan myös uutta aluejakoa (Pohjois-Suomi, Lounais-Suomi ja Länsi- ja Sisä-Suomi). Myös seuranta toteutetaan uudella aluejaolla.

VAIKUTTAVUUS

Kriittinen menestystekijä/Vaikuttavuustavoite	Yleisindikaattori	Tavoitteen lähtötaso	Tavoitetila 2011
Edistetään terveyttä ja toimintakykyä			
<i>Väestöryhmien väliset terveyserot supistuvat</i>	<i>Työikäisten 15 – 64-vuotiaiden kuolleisuus⁵</i>	923,9 (M 938,9) (N 909,5) v. 2008	Suomi (M 890) (N 850)
Alkoholin kansanterveys-	Alkoholisairauksiin ja myr-	2 065 (M 1 651) (N 414) v. 2009	Suomi (M 1 400) (N 380)

⁴ Valtioneuvoston asetus 1350/2009.

⁵ Sotkanet (id 186), kuolleisuus/100 000 asukasta. Tavoitetila 2011: Kuolleisuus laskee noin 3 – 5 prosenttia. Suomi = Manner-Suomi.

Kriittinen menestystekijä/Vaikuttavuustavoite	Yleisindikaattori	Tavoitteen lähtötaso	Tavoitetila 2011
delliset haitat vähenevät	kytyksiin kuolleet yhteensä ⁶ .		
<i>Vanhusten kotona asuminen ja selviytyminen paranee</i>	<i>Kotona asuvien 75 – 84 ja 85 -vuotta täyttäneiden osuus ikäryhmistä, prosenttia⁷</i>	(75 – 84. v.) v. 2009 93,7 (N 92,9%) (M 94,9%) ESAVI 93,7% (N 93,0%) (M 94,9%) ISAVI 93,6% (N 92,9%) (M 94,6%) LAVI 93,0% (N 92,2%) (M 94,2%) LSAVI 93,5% (N 92,6%) (M 94,8%) LSSAVI 94,0% (N 93,1%) (M 95,2%) PSAVI 93,4% (N 92,7%) (M 94,5%) (85 v.-) v. 2009 77,0 (M 83,2%) (N 74,9%) ESAVI 76,5% (N 74,2%) (M 83,4%) ISAVI 77,2% (N 75,5%) (M 81,8%) LAVI 77,1% (N 74,1%) (M 84,9%) LSAVI 76,4% (N 74,1%) (M 83,2%) LSSAVI 77,9% (N 75,9%) (M 83,6%) PSAVI 77,8% (N 76,0%) (82,5%)	(75 – 84. v.) Suomi (M 96%) (N 94%) (85 v.-) Suomi (M 85%) (N 76%)
<i>Ympäristöstä aiheutuvat terveyshaitat vähentyvät</i>	<i>Ilmoitettujen vesiepidemioiden ja vesiepidemioissa sairastuneiden määrä.</i>	<i>Vesiepidemioiden määrä 2003 – 2007 yhteensä: 30 ja niissä sairastuneiden määrä: noin 11 600.</i>	<i>Vesiepidemioiden määrä vuosina 2008 – 2011 yhteensä 15 ja niissä sairastuneiden määrä: alle 1 300.</i>

Vähennetään köyhyyttä ja syrjäytymistä			
Kriittinen menestystekijä/Vaikuttavuustavoite	Yleisindikaattori	Tavoitteen lähtötaso	Tavoitetila 2011
<i>Toimeentulotuen pitkäaikainen tarve vähenee</i>	<i>Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet⁸</i>	Suomi (215 570) v. 2008 ESAVI 87 613 ISAVI 27 829 LAVI 9 719 LSAVI 24 511 LSSAVI 46 532 PSAVI 1 892	Suomi (210 000)

⁶ Tilastokeskus, kuolemansyyt, kuolleet peruskuolemansyyn iän ja sukupuolen mukaan sairaanhoitopiireittäin 1986- 2009. Tavoite: Alkoholikuolemat vähenevät noin (M 12%) (N 25%) vuodesta 2008.

⁷ Sotkanet (id 1250, 1251), kotona asuvat 75 - 84- ja 85- vuotta täyttäneet, prosenttia vastaavanikäisestä väestöstä.

⁸ Sotkanet (id 1248), Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet vuoden aikana yhteensä.

Vähennetään köyhyyttä ja syrjäytymistä			
Kriittinen menestystekijä/Vaikuttavuustavoite	Yleisindikaattori	Tavoitteen lähtötaso	Tavoitetila 2011
	Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saavien osuus toimeentulotuen saajista, prosenttia ⁹	Suomi (26,3%) v. 2008 ESAVI 30,7% ISAVI 24,2% LAVI 21,6% LSAVI 25,0% LSSAVI 24,1% PSAVI 19,5%	Suomi (18%)
Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi lisääntyy, lastensuojelun tarve vähenee.	Lapsia avohoidon tukitoimissa ¹⁰	Suomi (70 753) v. 2009 ESAVI 30 628 ISAVI 7 503 LAVI 1 844 LSAVI 8 062 LSSAVI 15 371 PSAVI 7 192	Suomi (58 500)
Sisäinen turvallisuus paranee	Sosiaalipäivystys kaikissa alueen kunnissa	ESAVI (95%) v. 2008 ISAVI (90%) LAVI (100%) LSAVI (95%) LSSAVI (95%) PSAVI (100%)	ESAVI (100%) ISAVI (100%) LAVI (100%) LSAVI (100%) LSSAVI (100%) PSAVI (100%)
Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisy	Suosituks	Lähisuhde- ja perheväkivallan suositukset on otettu käyttöön kunnissa.	Lähisuhde- ja perheväkivallan suositukset on toimeenpanttu kunnissa ja toiminnasta on tullut osa kuntien normaalia palvelutoimintaa.

Varmistetaan toimivat palvelut ja kohtuullinen toimeentuloturva			
Kriittinen menestystekijä/Vaikuttavuustavoite	Yleisindikaattori	Tavoitteen lähtötaso	Tavoitetila 2011
Parannetaan sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuutta ja laatua	Hoidon saatavuuden toteutuminen (erikoissairaanhoido) – yli 6 kk jonottaneita ¹¹	Suomi (3 000) 31.8.2010 ESAVI 1 450 ISAVI 1 007 LAVI 64 LSAVI 983 LSSAVI 831 PSAVI 1 366	Suomi (0) ESAVI 0 ISAVI 0 LAVI 0 LSAVI 0 LSSAVI 0 PSAVI 0

⁹ Sotkanet (id 1275, 234, 2882). Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 – 24- sekä 25 – 64-vuotiaat suhteessa toimeentulotukea saaneet 18 vuotta täyttäneet vuoden aikana yhteensä.

¹⁰ Sotkanet (id 3697). Lastensuojelun avoimuuslolisten tukitoimien piirissä 0 – 20-vuotiaita vuoden aikana, lukumäärä.

¹¹ THL, erikoissairaanhoidon hoitopääsy 31.8.2010, ensimmäiselle käynnille odottavien lukumäärä ja odotusajat sairaanhoitopiireissä, yli 180 vuorokautta jonottaneiden lukumäärä.

Varmistetaan toimivat palvelut ja kohtuullinen toimeentuloturva			
Kriittinen menestystekijä/Vaikuttavuustavoite	Yleisindikaattori	Tavoitteen lähtötaso	Tavoitetilä 2011
	Kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset ja nuoret, lukumäärä ¹²	Suomi (16 707) v. 2009 ESAVI 7 536 (M 3 979) (N 3 557) ISAVI 2 021 (M 1 064) (N 957) LAVI 591 (M 314) (N 277) LSAVI 1 878 (M 1 000) (N 878) LSSAVI 3 248 (M 1 729) (N 1 519) PSAVI 1 382 (M 753) (N 629)	Suomi (15 350)
<i>Aluehallintovirasto edistää Toimiva terveyskeskus-toimenpideohjelman toimeenpanoa</i>	<i>Kiireettömään hoitoon pääsy</i>	<i>Hoitotakuutaso v. 2008</i>	<i>Kiireettömään hoitoon pääsee terveydenhuollon ammattihenkilön vastaanotolle tarpeen mukaan 3 päivässä.</i>
<i>Turvataan palvelujen saatavuus kohtuullisiin käsittelyajoin</i>	<i>Toimeentulotuen viivytykseen käsittely (14 a §)</i>	<i>Aluehallintovirasto seuraa ja valvoo kuntien toimintaa lain säännöksen toimeenpanossa.</i> <i>Aluehallintovirasto on ohjannut niitä kuntia, jotka eivät ole päässeet lain tavoitteeseen.</i>	<i>Toimeentulotukilain 14 a §:n mukaiset velvoitteet toteutuvat kaikissa kunnissa.</i>
Turvataan henkilöstön riittävyys.	Terveyskeskusten lääkäri- vaje, prosenttia ¹³	Suomi (6%) v. 2010	Suomi (5%)
	<i>Terveyskeskusten hammaslääkäri- vaje, prosenttia¹⁴</i>	<i>Suomi (12%) v. 2009</i>	<i>Suomi (10%)</i>
Turvataan ikäihmisten palvelut	Säännöllisen kotihoidon piirissä olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat ¹⁵	Suomi (11,4%) v. 2009	Suomi (20%)
	Tehostetussa palveluasumisessa asuvien osuus 75-vuotta täyttäneistä ¹⁶	Suomi (5,1%) v. 2009	Suomi (7%)
	Terveyskeskusten pitkäaikashoidossa ¹⁷	Suomi (1,9%) v. 2009	Suomi (1,5%)
	Vanhainkodeissa ¹⁸	Suomi (3,5%) v. 2009	Suomi (3,8%)
	Omaishoidon tukea saavien osuus 75-vuotta täyttäneistä. ¹⁹	Suomi (4,1%) v. 2009	Suomi (5%)

¹² Sotkanet (id 191, 548). Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17- ja 18 - 20 -vuotiaat, lukumäärä. Tiedot kodin ulkopuolelle sijoitetuista lapsista ja nuorista esitetään pääsääntöisesti viimeisimmän sijoitustiedon mukaan.

¹³ Lääkäriliitto, 6.10.2010 (<http://www.laakariliitto.fi/files/SLL-tk-kalvot2010.pdf>)

¹⁴ Suomen hammaslääkäriliitto, työvoimakyselyt 2009. HUOM! Vuokratyövoiman osuutta ei ollut saatavissa lääneittäin, joten koko maan hammaslääkäri-
vajeessa vuokratyövoimaa (noin 4%) ei ole otettu huomioon tavoitetasossa 2011.

¹⁵ Sotkanet (id. 3216), säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, prosenttia vastaavanikäisestä väestöstä.

¹⁶ Sotkanet (id. 3261), ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 -vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., prosenttia vastaavanikäisestä väestöstä.

¹⁷ Sotkanet (id: 3348), terveyskeskusten 75 -vuotta täyttäneet pitkäaikaisasiakkaat 31.12., prosenttia vastaavanikäisestä väestöstä.

¹⁸ Sotkanet (id 3369), vanhainkotien 75 -vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., prosenttia vastaavanikäisestä väestöstä.

¹⁹ Sotkanet (id: 3262), omaishoidon tuen 75 -vuotta täyttäneet asiakkaat vuoden aikana, prosenttia vastaavanikäisestä väestöstä.

Varmistetaan toimivat palvelut ja kohtuullinen toimeentuloturva			
Kriittinen menestystekijä/Vaikuttavuustavoite	Yleisindikaattori	Tavoitteen lähtötaso	Tavoitetila 2011
<i>Turvataan vammaisille henkilöille vammaispalvelulain mukaiset palvelut.</i>	<i>Vammaisen henkilön palvelutarve selvitetään määräjasssa. Yksilölliset palvelusuunnitelmat laaditaan viivytyksettä ja yhdessä asiakkaan kanssa.</i>	<i>Tavoite 1.9.2009 lähtien.</i>	<i>Palvelusuunnitelmat ovat kuntien vammaispalveluiden suunnittelun pohjana.</i>
	<i>Vaikeavammaiset henkilöt saavat henkilökohtaista apua päivittäisiin toimiin, työhön ja opiskeluun henkilön välttämättömän tarpeen mukaan sekä harrastuksiin, osallistumiseen ja sosiaaliseen vuorovaikutukseen vähintään 30 tuntia kuukaudessa.</i>	<i>Tavoite 1.9.2009 lähtien.</i>	<i>Henkilökohtainen apu toteutuu tarpeen mukaan kunnissa kaikille vaikeavammaisille henkilöille iästä ja diagnoosista riippumatta.</i>
<i>Kuntoutuksen asiakasyhteistyötoimikuntien työ uusissa kunta- ja yhteistyörakenteissa.</i>	<i>Kuntoutusasiakasyhteistyötoimikunnat ja asiakasyhteistyöryhmät toimivat lain mukaisesti.</i>	<i>AVI varmistaa kuntoutuksen asiakasyhteistyötoimikuntien työn toiminnan uusissa yhteistyörakenteissa. Nykyiset toimikunnat on asetettu vuosiksi 2008 – 2011.</i>	<i>Asiakasyhteistyötoimikunnat koordinoivat alueensa yhteistyöryhmiä ja varmistavat, että kuntien lisäksi muiden kuntoutuksesta vastaavien edustus on kattava.</i>

3.2.1 Toiminnallinen tehokkuus

Tämä kohta määrittellään aluehallintovirastojen strategisessa tulossopimuksessa. Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen tavoitteita ei ole tarkistettu, koska kyseessä on tulossopimuskauden viimeinen vuosi. Tuloksia arvioitaessa on otettava huomioon se, että vastuualueen henkilöstöresurssit ovat supistuneet vuoden 2007 tasolta. Tulossopimuskaudella 2007 - 2011 aluehallintovirastoista on myös siirtynyt virkoja Valviraan. Länsi-Suomen lääninhallituksen jakautuminen kahdeksi aluehallintovirastoksi näkyy myös Lounais- ja Länsi- ja Sisä-Suomen resurssitilanteessa.

Aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen yksikköjako on:

- s sosiaali- ja terveysyksikkö (12,6 htv)
- koulutus-, arviointi- ja rahoitusyksikkö (7 htv)
- oikeusturva- ja elinkeinoyksikkö (24,2 htv) ja
- ympäristöterveydenhuollon yksikkö (11,9 htv).

3.2.2 Tuotokset ja laadunhallinta

Suoritteet ja julkishyödykkeet

Sosiaali- ja terveysministeriö korostaa, että aluehallintovirastojen POL -vastuualueen työpanosta tulisi entistä määrätietoisemmin suunnata etukäteisvalvonnan kehittämiseen. Valvontaratkaisuja tulee hyödyntää ohjauksessa ja koulutuksissa.

Valvira ohjaa POL -vastuualueita yhdenmukaiseen lupa- ja valvontakäytäntöön valvontasuunnitelmien mukaisesti. Sosiaalihuollon yhteistyömuodot ja työnjako vakiinnutetaan yhteistyössä Valviran kanssa.

Aluehallintovirastojen valvonta painottuu vuonna 2011 seuraaviin asioihin:

1. Uusien palvelurakenteiden selkeys, eheät palvelukokonaisuudet ja selkeät vastuusuhteet.

Aluehallintovirastot varmistavat väestön perusoikeuksien sekä potilas- ja asiakasturvallisuuden toteutumisen valvomalla ja ohjaamalla kunta- ja palvelurakennemuutosten toimeenpanoa. Palvelurakenteiden tulee muodostua väestön kannalta toimiviksi sekä johto- ja vastuusuhteiltaan selkeiksi, ja niissä on otettu huomioon hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Näin turvataan väestön yhdenvertaisuus ja laadukkaiden sosiaali- ja terveystalouden saatavuus asuinpaikasta riippumatta.

2. Neuvolatoimintaa, koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa sekä lasten ja nuorten ehkäisevää suun terveydenhuoltoa koskevan valtioneuvoston asetuksen (380/2009) toimeenpanon valvonta²⁰.

Asetuksen tarkoituksena on varmistaa lasten ja nuorten ehkäisevien terveystalouden yhtenäisen taso sekä vahvistaa terveyden edistämistä ja tehostaa varhaista tukea ja syrjäytymisen ehkäisyä. Kuntia informoidaan vuosien 2010 – 2011 peruspalveluiden valtiotason korotuksista ja ohjataan ottamaan huomioon asetuksen velvoitteet ja niiden toimeenpanossa mahdollisesti tarvittavat henkilöstölisäykset kuntien talous- ja toimintasuunnitelmien valmistelussa. Erityistä huomiota kiinnitetään määräaikaisten terveystalouksien toteutumiseen. Aluehallintovirastot laativat yhteistyössä Valviran kanssa edellä mainitun asetuksen toimeenpanon valvontaa koskevan valvontaohjelman.

3. Valvotaan ympärivuorokautista hoitoa ja hoivaa.

Valvonta kohdennetaan eri asukas- ja potilasryhmille annettavaan pitkäaikaiseen laitoshoidon ja tehostettuun palveluasumiseen, kotiin annettaviin palveluihin ja väkivallan ehkäisytyön toteutumisen valvontaan. Valvonnan lähtökohtana on asukkaiden ja potilaiden perusoikeuksien tasa-arvoinen toteutuminen. Keskeistä on se, miten arvioidaan potilaiden ja asukkaiden toimintakyky sekä kuntoutuksen ja avun tarve. Tästä määräytyy hoitopaikan henkilöstömitoitus sekä tilan tarve. Kriteerit määritellään tarkemmin Valviran ja aluehallintovirastojen yhteisessä valvontasuunnitelmassa²¹.

Lääkehoidon potilasturvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota. ”Turvallinen lääkehoito” -oppaassa kuvattu lääkehoitosuunnitelma on oltava ja suunnitelma on tarkistettava vuosittain.

4. Aluehallintovirastot seuraavat ja valvovat hoitotakuun toteutumista.

Aluehallintovirastot seuraavat ja valvovat hoitotakuulainsäädännön toteutumista yhteistyössä Valviran kanssa. Valvonnassa kiinnitetään erityistä huomiota perusterveydenhuollon, hammashuollon ja mielenterveys- ja päihdepalveluiden saatavuuteen ja siihen, miten hoidon saatavuudesta tiedotetaan väestölle.

5. Valvotaan Vammaispalvelulain (380/1987) ja asetuksen (759/1987) voimaan tulleiden muutosten 1.9.2009 mukaisten palveluiden toteutumista.

Aluehallintoviranomainen valvoo vammaispalvelun toimeenpanoa kunnissa. Lain ja asetuksen muutoksilla edistetään suunnitelmallista vaikeavammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta, muita perus- ja ihmisoikeuksia sekä lisätään vaikeavammaisten henkilöiden itsenäisyyttä ja itsemääräämisoikeutta ja mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnan eri toimintoihin. Keskeiset muutokset ovat palvelutarpeen selvittäminen määräajassa,

²⁰ Asetus on tullut voimaan 1.7.2009 kuitenkin siten, että kuntien on järjestettävä määräaikaisten terveystalouksien viimeistään 1.1.2011. Asetuksen toimeenpanon tueksi on valmistettu julkaisu (Sosiaali- ja terveysministeriö Julkaisuja 2009:20).

²¹ Ympärivuorokautisen hoidon ja hoivan terveydenhuoltoa koskeva valvontasuunnitelma, saatavissa Valvirasta.

palvelusuunnitelman tekeminen viivytyksettä ja yhdessä asiakkaan kanssa asiakkaan näkemykset ja toiveet kuullen ja huomioon ottaen, kehitysvammalain (519/1977) toissijaisuus vammaispalvelulakiin sekä maksuttoman henkilökohtaisen avun järjestämisvelvollisuus²² vaikeavammaisille henkilöille iästä ja diagnoosista riippumatta.

6. Toimeentulotuen myöntämiseen liittyvien määräaikojen toteutumisen seuraaminen.

Toimeentulotukilain 14a §:n mukaisten määräaikojen toteutumista kunnissa seurataan kiinteästi. Samalla aluehallintovirasto ohjaa kuntia toimeentulotuen asianmukaisen myöntämisen toteuttamiseksi.

7. Ohjataan kuntia yksityisen päivähoiton valvonnassa.

Päivähoidon hallinnollinen järjestäminen kunnissa on moninaistunut. Se edellyttää aluehallintoviranomaisilta lisääntyvää ohjausta ja neuvontaa, jotta toiminnan lainmukaisuus varmistuisi. Aluehallintovirastot laativat yhdessä Valviran kanssa päivähoiton valvontaohjelman.

8. Seuraa ja valvoo sovittelupalvelun järjestämistä.

Aluehallintovirastojen POL -vastuualueille asetetaan seuraavat alueelliset palvelutavoitteet, joiden toteutumista arvioidaan ministeriön ja aluehallintovirastojen välisissä tulosneuvotteluissa. Arviointi tehdään sillä tarkkuudella, kuin mitä se on mahdollista nykyisten aluehallintovirastojen käytössä olevien tietojärjestelmien puitteissa.

PALVELU- JA VALVONTAVELVOITTEET 2007 - 2011

Palvelutavoite	Indikaattorit	Lähtötaso 2007	Tavoitteen lähtötaso 2011	Tavoitetila 2011
Sosiaali- ja terveystoimen kantelut	Käsittelyaika	Pääsääntöisesti 6—11 kk	Keskimäärin 14,5 kk	Keskimäärin 8 kk ²³
Alkoholiluvat	Käsittelyaika	Keskimäärin 1 kk	Keskimäärin 0,7 kk	Keskimäärin 1 kk ²⁴
Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien luvat	Käsittelyaika	Keskimäärin 3 kk	Keskimäärin 3,2 kk	Keskimäärin 2 kk ²⁵
Yksityisten sosiaalihuollon palveluntuottajien valvonta, ympärivuorokautista hoitoa antavat toimintayksiköt.	Valvontakäynnit	Vuosittain 1 – 5 prosenttia tuottajista (ottaen huomioon valvottavien kohteiden kokonaismäärä ja riskit).	Valvontakäynnit 7 prosenttiin toimintayksiköistä.	Valvontakäynnit; 10 prosenttiin toimintayksiköistä ²⁶ .

²² Asiakasmaksulaki (734/1992, 4 § 5 kohta).

²³ Keskiarvo. Tavoite strategisen tulossopimuksen mukainen. Arvosteluasteikko: Heikko (14 kk), välttävä (12 kk), tyydyttävä (10 kk), hyvä (8 kk) ja erinomainen (7 kk).

²⁴ Keskiarvo. Tavoite strategisen tulossopimuksen mukainen. Arvosteluasteikko: Heikko (1,6 kk), välttävä (1,4 kk), tyydyttävä (1,2 kk), hyvä (1,0 kk) ja erinomainen (0,8 kk).

²⁵ Keskiarvo. Tavoite strategisen tulossopimuksen mukainen. Arvosteluasteikko: Heikko (5 kk), välttävä (4 kk), tyydyttävä (3 kk), hyvä (2 kk) ja erinomainen (1 kk).

²⁶ Tavoite strategisen tulossopimuksen mukainen. Arvosteluasteikko: heikko (4 %), välttävä (6 %), tyydyttävä (8 %), hyvä (10 %) ja erinomainen (12 %).

Palvelutavoite	Indikaattorit	Lähtötaso 2007	Tavoitteen lähtötaso 2011	Tavoitetila 2011
Julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden valvonta, ympäristö- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden valvonta, ympäristö- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden valvonta, ympäristö- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden valvonta (vanhainkodit, terveyskeskusten vuodeosastot).	Valvontakäynnit	Valvontakäynnit 1- 5 prosenttiin toimintayksiköistä (ottaen huomioon valvottavien kohteiden kokonaismäärä).	Valvontakäynnit 4,5 prosenttiin toimintayksiköistä, ²⁷ . Hoitopaikan henkilöstömitoituksen ja tilantarpeen kriteerien määrittely Valviran ja aluehallintovirastojen yhteisessä valvontasuunnitelmassa.	Valvontakäynnit 10 prosenttia toimintayksiköistä ²⁸ . Asukkaiden ja potilaiden perusoikeudet toteutuneet tasa-arvoisesti.
Neuvolatoimintaa, koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa sekä lasten ja nuorten ehkäisevää suun terveydenhuoltoa koskevan valtioneuvoston asetuksen (380/2009) toimeenpanon valvonta.	Yhteydenotot ja valvontakäynnit	Uusi tavoite 2010	Yhteydenotto kaikkiin terveyskeskuksiin ²⁹ ja valvontakäynti niihin terveyskeskuksiin, joissa asetuksen toimeenpano erityisesti määraikaisten terveys- tarkastusten osalta ei ole toteutunut.	Asetuksen toimeenpano on edennyt kaikissa terveyskeskuksissa. Yhteydenotot ja valvontakäynnit ovat toteutuneet tavoitteen mukaisesti.
Yksityisen päivähoiton valvonta	Ohjataan kuntia yksityisen päivähoiton valvon- nassa.	Tavoite 2010 - 2011	AVI ohjaa kuntien toimintaa. ³⁰	AVi on ohjannut kuntien toimintaa yksityisen päivähoiton valvon- nassa.
Kuntien ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmat ja niiden arviointi	Arvioitujen valvontasuunnitel- mien määrä	Kuntien valvonta- suunnitelmat on tehty.	Jatketaan kuntien valvontasuunnitel- mien ja niiden to- teuman arviointia sekä niiden suunnitelua ja kehittämistä yhteistyössä Valviran ja Tukesin kanssa. Kuntien valvontasuunnitelmi- en toteutusta raporto- daan Valviralle ja Tukesille valvonta- ohjelman mukaisesti.	Kaikkien kuntien valvontasuunni- telmat on arvioitu vähintään kaksi kertaa ja toteumat vähintään kerran. Vuonna 2011 ohja- taan kuntien uuden valvontaohjelma- kauden (2011 – 2014) suunnitelmi- en laatimista.
Yksityisten terveystal- luiden tuottajien valvonta	Toimintakerto- mustietojen tal- lentaminen 6 kuukauden mää- räajassa.	Uusi tavoite 2011.	Tietoja ei ole tallen- nettu kattavasti, jo- ten THL ei saa niitä tilastointitarpeisiin- sa. Tallennetaan toimintakertomus- tiedot 6 kuukauden määräajassa.	Toimintakertomus- tiedot on tallennet- tu kaikissa aluehal- lintovirastoissa.

²⁷ Valvira ja aluehallintovirastot määrittelevät tarkistettavat hoitolaitokset ministeriön Kaste-ohjelman linjausten mukaan.

²⁸ Tavoite strategisen tulossopimuksen mukainen. Arvosteluasteikko: heikko (4 %), välttävä (6 %), tyydyttävä (8 %), hyvä (10 %) ja erinomainen (12 %).

²⁹ Esimerkiksi sähköpostitse.

³⁰ Yksityinen päivähoito on ilmoituksenvaraista toimintaa ja ensisijaisesti kuntien valvontavastuulla.

STM on asettanut aluehallintovirastojen POL -vastuualueille palvelu- ja valvontatavoitteiden lisäksi tavoitteita muulle toiminnalliselle tuloksellisuudelle. Vastuualueen päällikkö vastaa vastuualueen toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta.

MUU TOIMINNALLINEN TULOKSELLISUUS

	Yleisindikaattori	Tulostavoitteet 2010	Tavoitetila 2011
Kunta- ja palvelurakennehanke (Paras)	Asiantuntija-apu puitelain säädösten arvioinnissa ja toimeenpanon ohjauksessa alueilla.	POL -vastuualue tukee kuntia Paras-hankkeen toimeenpanossa ja osallistuu sen arviointiin.	Uusien palvelurakenteiden selkeys, eheät palvelukokonaisuudet, selkeät vastuusuhteet
	Asiantuntija-apu seudullisen ja alueellisen yhteistyön vahvistamisessa alueilla.	POL -vastuualue on tukenut kuntia sosiaali- ja terveydenhuollon (ml. työterveyshuolto) sekä ympäristöterveydenhuollon alueellisen yhteistyön vahvistamisessa.	Hyvin toimiva seudullinen ja alueellinen yhteistyö.
Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämissuunnitelma (Kaste)	Uusien palvelurakenteiden selkeys, eheät palvelukokonaisuudet, selkeät vastuusuhteet	POL -vastuualue tukee ja ohjaa kuntia Kaste-ohjelman toimeenpanossa ja osallistuu aktiivisesti kehittämissuunnitelman alueellisten johtoryhmien työhön STM:n tavoitteita edistäen.	POL -vastuualue on tukenut ja ohjannut kuntia Kaste-ohjelman toimeenpanossa sekä osallistunut aktiivisesti kehittämissuunnitelman alueellisten johtoryhmien työhön STM:n tavoitteita edistäen.
	Lounais-Suomen aluehallintoviraston POL -vastuualue huolehtii sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämissuunnitelmien myönnettävien valtionavustusten hallinnointiin liittyvistä valtakunnallisista tehtävistä.	Lounais-Suomen aluehallintoviraston POL -vastuualue huolehtii Kaste-ohjelman mukaisten kehittämissuunnitelmien hallinnoinnista, valvonnasta ja valtionavustusten maksatuksesta. Kukin AVI osallistuu alueellaan Kaste-ohjelman toimeenpanoon.	Kehittämissuunnitelmien hallinnointi, valvonta ja maksatus on toteutunut tehokkaasti ja toimivasti. Kukin AVI on osallistunut alueellaan Kaste-ohjelman toimeenpanoon linjausten mukaisesti.
Terveyden edistämisen politiikkaohjelma	Toimeenpanon tukemisen ohjelmassa määritellyllä tavalla alueilla.	Terveyden ja hyvinvoinnin sekä niiden edistämistoimien tukeminen ja seuranta kunnissa.	AVI:t ovat tukeneet kuntia politiikkaohjelman tavoitteiden saavuttamisessa, erityisesti terveyden edistämisen rakenteiden kehittämisessä ja terveyserojen kaventamisessa.
Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelma (OKM)	Alueellisten hankkeiden käynnistäminen ohjelman mukaisesti	AVI:t tukevat politiikkaohjelmaa painopisteinä huostaanottojen tarpeen vähentäminen, terveyserojen kaventaminen sekä terveiden elintapojen ja mielenterveyden edistäminen, lapsiperheiden hyvinvoinnin, taloudellisen aseman ja palveluiden parantaminen sekä lasten ja nuorten elinolojen, erityisesti lapsiköyhyyden seurannan tietopohjan parantaminen.	AVI:t ovat tukeneet politiikkaohjelman toteuttamista (koulutus yhteistyössä STM:n ja THL:n kanssa, lain sisältämien terveyden edistämisen vastuiden ja velvoitteiden toteutumisen seuranta).
Sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen	Jatketaan sukupuolinäkökulman valtavir-	Valtionvarainministeriö ko-koaa tunnistetut osa-alueet	Valtavirtaistamissuunnitelmaa toteutetaan aluehallintovirastojen

	Yleisindikaattori	Tulostavoitteet 2010	Tavoitetila 2011
nen	taistamista peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen hoitamisessa sisältökysymyksissä.	aluehallintovirastojen yhteiseksi valtavirtaistamissuunnitelmaksi. Valtavirtaistaminen otetaan huomioon POL:in ohjauksessa ja valvonnassa.	POL -vastuualueella ja tulostavoitteiden tilastot on jaoteltu sukupuolen mukaan.
Riita- ja rikosasioiden sovittelu	Varmistetaan rikos- ja riita-asian yhdenmukainen sovittelutoiminta koko maassa. Sovittelun keskitetty koulutusvastuu on yhdellä vuosittain vaihtuvalla aluehallintovirastolla.	Riita- ja rikosasioiden sovittelua laajennetaan määrällisesti ja luodaan yhtenäiset käytännöt sovittelukorvauksen maksatukseen ja valvontaan. Lapin AVI vastaa vuonna 2011 keskitetysti koulutuksesta.	Riita- ja rikosasioiden sovittelu on saatu kattavasti toimivaksi koko maassa. AVI:t ovat vuorollaan hoitaneet keskitetysti sovittelun koulutuksen.
Yhteistyö Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) kanssa	Valtakunnallisten valvontaohjelmien toimeenpano yhdessä Valviran kanssa.	Valvontaohjelmat toimeenpantu sovittujen periaatteiden mukaan yhdessä Valviran kanssa.	Toimiva valvontajärjestelmä. Yhteistyö Valviran kanssa selkiytetty (ohjaus ja toimivaltasuhte). Valtakunnalliset valvontaohjelmat ja niiden toimeenpano osa vakiintunutta toimintaa.
	Valvira ohjaa POL -vastuualuetta ohjauksen ja valvonnan sekä lupahallinnon yhdenmukaistamiseksi	POL -vastuualueet jatkavat Valviran kanssa yhteistyötä uusien yhteistyöryhmien puitteissa. Rakennetaan yhteinen asianhallintajärjestelmä ohjauksen ja valvonnan sekä lupahallinnon tueksi.	Yhteistyö toimii ja on vakiintunutta (säännölliset yhteistyökoukukset). Valvontaohjelmat toimeenpanevat yhdenmukaista valvontaa.
	POL -vastuualue ehkäisee omalta osaltaan vakiintuneesti alkoholihaittoja Valviran ohjauksessa.	Valvira toimeenpanee yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa alkoholihallinnon valtakunnallisen toimintasuunnitelman. Toimintasuunnitelman avulla AVI:ja ohjataan alkoholijuomien anniskelun ja vähittäismyynnin alueellista lupahallintoa ja valvontaa sekä myynninedistämisen valvontaa yhdenmukaiseen ratkaisukäytäntöön.	Viranomaisten valvontayhteistyön, ohjauksen ja riskinarvioinnin toimivuus sekä tulossopimusten koordinointi on varmistettu.
	POL -vastuualue ohjaa ja valvoo Valviran ohjauksessa kunnan kemikaaliviranomaisen toimintaa	POL -vastuualue ja kunnan kemikaalivalvontaviranomaiset ovat tietoisia heille kemikaalilain mukaan määrätyistä valvontatehtävistä sekä REACH- ja CLP-asetusten velvoitteista.	Kemikaalivalvontaa toteutetaan valtakunnallisen valvontaohjelman avulla. Yhteistyön mahdollisuudet kemikaalivalvonnassa on selvitetty ympäristöterveydenhuollon ja työsuojelun vastuualueen kanssa.
Tupakkalaki	Tupakkalain muutosten toimeenpano ja sen arviointi yhteistyössä Valviran kanssa.	Tupakkalakiin tehdyt muutokset on toimeenpantu ja arvioitu.	

	Yleisindikaattori	Tulostavoitteet 2010	Tavoitetila 2011
	Tupakkatuotteiden myynti- ja markkinointikieltojen toimeenpanon valvonta ja vähittäismyynnin luvanvaraistamisen toimeenpano.	Tupakkatuotteiden luvanvaraisen vähittäismyynti toimii säännösten mukaisesti.	Luvattomaan vähittäismyyntiin puututaan järjestelmällisesti ja ohjatusti.
	Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueiden määrä	Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta annettun lain (410/2009) toimeenpano. Laaditaan kuntien yhteistoiminta-alueita koskevista kuntakäynneistä yhteenveto STM:lle valtioneuvoston päätösten valmistelua varten.	Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueita on perustettu lain edellyttämällä tavalla ³¹ .
Yhteistyö Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) kanssa	POL -vastuualue ohjaa ja valvoo Tukesin ohjauksessa kunnan kemikaaliviranomaisen toimintaa	Kunnille järjestetään koulutusta CLP-asetuksen mukaisesta kemikaalien luokituksesta ja merkinnöistä	Kemikaalivalvontaa toteutetaan valtakunnallisen valvontaohjelman avulla. Yhteistyön mahdollisuudet kemikaalivalvonnassa on selvitetty ympäristöterveydenhuollon ja työsuojelun vastuualueen kanssa.
Yhteistyö Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kanssa	Aluehallintovirasto tukee peruspalveluiden arviointia.	Selvitetään yhteistyössä THL:n kanssa se, kuinka POL -vastuualueet pystyvät parhaiten hyödyntämään arvioinnin tuloksia valvontatoiminnassaan ja sen suunnittamisessa. Vuonna 2011 peruspalveluiden arviointikohteena on: <i>lastensuojelulain toteutumisen arviointi</i> .	On selvitetty yhteistyössä THL:n kanssa sitä, kuinka POL -vastuualueet pystyvät parhaiten hyödyntämään arvioinnin tuloksia omassa valvontatoiminnassaan ja sen suunnittamisessa. On osallistuttu peruspalveluiden arviointiin THL:ää tukien.
Alkoholiohjelma	Alueellinen koordinaatio	POL -vastuualueet jatkavat alkoholiohjelman alueellista koordinoitua vuonna 2011. Alkoholiohjelman koordinaatio liittyy kiinteästi aluehallintoviraston muuhun terveyden edistämistoimintaan.	Alueellinen koordinaatio sisällytetty viraston omaan terveyden edistämisen määrärahaohjelmaan.
Pandemian torjunta	Varautuminen pandemian torjuntaan	Alueellinen kartoitus 2011 pandemian torjunnan toimenpiteistä sekä säädösten ja annettujen ohjeiden noudattamisesta.	AVI:lla tehostettu valmius kuntien ohjaukseen ja valvontaan. Varmistettu, että kunnissa on saatujen kokemusten pohjalta päivitetty pandemiaruokasuunnitelmat.
Erityistilanteisiin varautumisen kehittäminen	Varautuminen häiriötilanteisiin kuten talousveden laajamittaiseen saastumiseen tai muu-	Aluehallintovirastot koordinoivat talousveden erityistilannesuunnitelmien laatimista alueellaan. Varmistetaan, että	Erityistilannesuunnitelmat päivitetty.

³¹ Valtioneuvostolle annetaan valtuutus määrätä kunta kuulumaan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen, jos edellä mainittu kunta ei ole tehnyt asiasta päätöstä 1.6.2009 mennessä. Laki 410/2009, voimaan 15.6.2009.

	Yleisindikaattori	Tulostavoitteet 2010	Tavoitetila 2011
	hun laaja-alaiseen vaka- vaan tartuntatautilan- teeseen.	kunnat ovat päivittäneet talo- usveden saastumistilantee- seen liittyvät erityistilanne- suunnitelmat.	
Periaatepäätös (16.12.2010) yhteis- kunnan turvallisuus- strategiasta	Syrjäytymisen ehkäisy, kotitapaturmien ehkäisy	POL -vastuualue tukee sisäi- sen turvallisuuden ohjelman laatimista ja toimeenpanoa siltoin kun asia liittyy sen toimialueeseen.	POL -vastuualue on tukenut si- säisen turvallisuuden ohjelman laatimista ja toimeenpanoa siltoin kun asia on liittynyt sen toimi- alueeseen.
Valtioneuvoston peri- aatepäätös Työterve- ys 2015	Työterveyshuollon kou- lutuksen kehittäminen	POL -vastuualueet järjestävät yhteistyössä Työterveyslai- toksen kanssa koulutusta työ- terveyshuollon ajankohtais- ta asioista.	On järjestetty riittävästi koulutus- ta työterveyshuollon ajankohtai- sista asioista.

3.2.3 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Hallituksen vuosien 2010 - 2013 kehyspäätöksen mukaan tuottavuusohjelmaa toteutetaan aiemmin päätetyllä tavalla siten, että valtion työvoimatarvetta vähennetään vuoteen 2011 mennessä 9 645 henkilötyövuodella ja tämän lisäksi vuoteen 2015 mennessä 4 800 henkilötyövuodella. Hallitus täsmentää kehyspäätöksessään uusien, vuoden 2015 loppuun mennessä toteutettavien toimenpiteiden kohdentamisen hallinnonaloittain.

Muuttuneen taloustilanteen ja siitä johtuvien valtiontalouden menopaineiden takia on entistä tärkeämpää, että tuottavuusohjelma toteutetaan tehostaen valtionhallintoa, säästämällä toimintamenoja ja lisäksi mahdollisuuksia kohdentaa menoja uudelleen. Tietotekniikan nykyistä parempi hyödyntäminen korostuu tuottavuuden parantamisen keinona. Muutokset voidaan toteuttaa hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen.

Kehyspäätöksessä 25.5.2007 on todettu, että uusien hankkeiden valmistelussa tulee ottaa erityisesti huomioon sellaisten tehtävien tuottavuuden kehittäminen, joille muun muassa hallitusohjelmassa asetetaan uusien palvelujen ja palvelujen määrän ja laadun kehittämistavoitteita ja jotka ilman muita toimenpiteitä johtavat voimavaratarpeen kasvuun. Tuottavuutta tulisi kehittää esimerkiksi lupa-, valvonta- ja tarkastustehtävissä, joiden kysyntä ja tarve kasvaa ja joihin ilman muita toimenpiteitä tarvitaan lisää voimavaroja. Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue tukee osaltaan tuottavuusohjelman toimeenpanoa ja varautuu kohdistamaan mahdolliset lisävoimavarat valvontaa tehostavalla tavalla.

4 TULOSSOPIMUKSEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTISUUNNITELMA

Tulossopimusten toteutumisen arviointi jaetaan kolmeen tasoon:

4.1 Pitkän aikavälin tavoitteiden toteutumisen laajempi arviointi

Tulossopimuskauden kokonaisarviointi käynnistetään alkusyksystä 2011. Ministeriö so-
pii erikseen aluehallintovirastojen POL -vastuualueiden kanssa arviointimenettelystä.

4.2 Lyhyen aikavälin tavoitteiden toteutumisen arviointi

Tulossopimuksen budjettivuoden tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan valtiovarain-
ministeriölle annettavassa strategisen tulossopimuksen raportissa. Tulossopimuksen to-

teutumista arvioidaan sosiaali- ja terveysministeriön antamassa toimintakertomuskannanotossa toimintavuotta seuraavan vuoden kesäkuussa, muussa tulostulostarkinnissa sekä osapuolten kesken niin sopiessa myös sopimuskauden aikana.

Aluehallintovirastojen tavoite- ja toteumatiedot tulee julkaista määräajassa Netra -tulostietojärjestelmässä valtiohallinnon yleisten ohjeiden mukaisesti. Strategia-asiakirja sekä strateginen että toiminnallinen tulossopimus ja muut suunnittelun ja seurannan asiakirjat tulee viedä omalle asiakirjasivulleen internetiin.

Tulossopimuksen ja siinä asetettujen tulostavoitteiden arvioinnissa käytetään asteikkoa 1–5.

1. Tulostavoitetta ei ole edistetty toimintavuonna (heikko).
2. Tulostavoite on osittain toteutunut (välttävä).
3. Tulostavoite on toteutunut lähes tulossopimuksessa suunnitellun mukaisesti (tyytyttävä).
4. Tulostavoite on saavutettu tavoitteen mukaisesti (hyvä).
5. Tulostavoite on saavutettu ja ylitetty huomattavasti (erinomainen).

Tavoitetason tulkinnoissa käytetään periaatetta, jossa saavutettava arvosana riippuu saavutetun tuloksen merkityksestä tavoitteeseen nähden. Tavoitetason saavuttaminen oikeuttaa arvosanaan ”hyvä” (4). Arvosana ”erinomainen” (5) edellyttää tavoitteen merkittävää ylitystä, joka tukee ministeriön strategiaa ja ylityksestä on erityistä hyötyä ministeriön strategian toteutuksessa.

Numeerisesti ilmaistuissa toiminnallisissa tulostavoitteissa käytetään ministeriön ja aluehallintovirastojen peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen kanssa yhteisesti sovittua vaihteluväliä kullekin arvosanalle.

Lisäksi aluehallintovirastot laativat elokuun 2011 loppuun mennessä valtiovarainministeriölle lyhyen arvion tulossopimuksen sisällöllisestä toteutumisesta. Vähimmäisvaatimuksena raportin tulee sisältää analyysi niistä toimintavuoden tavoitteista, joiden toteutuksessa on ongelmia, viivästyksiä tai muita seuraavan vuoden tulossopimuksen laatimiseen vaikuttavia tekijöitä.

4.3. Muu raportointi

Valtionvarainministeriö seuraa aluehallintovirastojen resurssien riittävyttä toimintavuonna toukokuun ja syyskuun määräraharaporttien avulla.

Tätä sopimusta on laadittu kaksi yhtäpitävää kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle.

Helsingissä 25 tammikuuta 2011

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

LOUNAIS-SUOMEN ALUEHALLINTO-
VIRASTO

Paula Risikko
Peruspalveluministeri

Rauno Saari
Ylijohtaja

Kari Välimäki
Kansliapäällikkö

Kirsi Paasikoski
Johtaja, peruspalvelut, oikeusturva ja lu-
vat -vastuualue

LIITTEET

Liite 1: Tuloksellisuuden tunnusluvut

Tuotokset ja laadunhallinta				
	2006 toteuma	2009 toteuma	2010 lähtötaso	2011 tavoitetila
Palvelukyky ja laadunhallinta				
Organisaation palvelukyky kantelut, käsittelyaika, kk ³²	6 kk	6 – 11 kk	keskimäärin 14,5	keskimäärin* 8 kk
alkoholiluvat (pelkät lupa-asiat), pääsääntöinen käsittelyaika	29 vrk	keskimäärin 1 kk	keskimäärin 0,7 kk	keskimäärin* 1 kk
yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien luvat, pääsääntöinen käsittelyaika	2,6 kk	keskimäärin 3 kk	keskimäärin 3,2 kk	keskimäärin* 2 kk

* Lähde: Aluehallintovirastojen strateginen tulossopimus 2010 – 2011.

Liite 2: Aluehallintovirastojen POL -vastuualueen henkilötyövuodet (htv)

Aluehallintovirasto	”POL -vastuualue” htv 2009*	STM:n tehtävät htv 2009*	POL -vastuualue htv 2010	STM:n tehtävät htv 2010	POL -vastuualue htv 2011	STM:n tehtävät htv 2011
Etelä-Suomi	137,97	86,57	124,16	74,66	113,86	68,94
Lounais-Suomi**	60,5	34,5	60,65	34,3	59,2	31,7
Itä-Suomi	108,5	36,2	67,7	32,9	61,1	32,0
Länsi- ja Sisä-Suomi**	76	53	86	55	83,5	50,5
Pohjois-Suomi	46	27,25	44	25,25	44	25,25
Lappi	21,3	18,2	28	16	28	15
yhteensä	450,27	255,72	409,21	238,41	389,66	223,39

* Tiedot laskettu jälkikäteen olettaen, että vastuualuejako olisi ollut voimassa jo vuonna 2009.

** Länsi-Suomen lääninhallituksessa hoidettu tehtäviä keskitetysti, joten tieto koskien vuotta 2009 on Lounais- ja Länsi- ja Sisä-Suomen osalta arvio.

Lähde: Aluehallintovirastot ja valtiovarainministeriö

³² Kanteluja ratkaistaan vähintään yhtä paljon kuin niitä saapuu.

Liite 3: Lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastojen henkilötyövuodet 2005 - 2008

Läänin- hallitus	SOTE- osasto htv 2005	STM:n tehtävät htv 2005	SOTE- osasto htv 2006	STM tehtävät htv 2006	SOTE- osasto htv 2008	STM tehtävät htv 2008
Etelä-Suomi	89,5	78,3	95,19	82	97,39	82,31
Länsi-Suomi	98	81,5	102	85,3	111	94
Itä-Suomi	51,9	40,9	57,7	46,7	56,5	49
Oulu	28,9	20,7	29	24,25	31	26,25
Lappi	20,9	16,4	21	16,8	21,8	18,2
yhteensä	289,2	237,8	304,9	255,05	317,69	267,36

Lähde: Lääninhallitusten toimintakertomukset

Liite 4: Aluehallintovirastojen taloudelliset resurssit 2011

määrärahajako, netto	Yhteensä	tuottavuusvähennys (htv)
Etelä-Suomi	13 645 000	8
Lounais-Suomi	5 439 000	8
Itä-Suomi	9 100 000	13
Länsi- ja Sisä-Suomi	9 290 000	7
Pohjois-Suomi	5 680 000	9
Lappi	5 237 000	2

Lähde: Valtiovarainministeriön laskelmat 2009.

Liite 5: Arvio aluehallintovirastojen peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen taloudellisten resurssien tarpeesta 2011

AVI	palkat sivukuluineen, STM		muut käyttö- kustannukset STM*	palkat sivukuluineen, POL yhteensä		muut käyttö- kustannukset POL yhteensä	taloudelliset resurssit yhteensä
	htv	€		htv	€		
Etelä-Suomi	68,94	3 820 334		113,86	6 265 838	564 600***	6 830 438
Lounais-Suomi	31,7	1 310 030	79 400	59,2	3 537 680	207 100	5 134 210
Itä-Suomi							
Länsi- ja Sisä-Suomi	50,5	3 050 000	195 000	83,5	4 800 000	295 000	5 095 000
Pohjois-Suomi**	25,25	1 439 308,77		44	2 490 661,68	25,25	1 439 308,77
Lappi							

Taulukon tiedot ovat aluehallintovirastojen arvioita, jotka tarkentuvat vuoden 2011 aikana.

* Matkat, majoitus, monistus tai muut vastaavat kulut, joista laskutetaan vastuualuetta.

** Vähennetty julkisoikeudelliset tuotot. *** budjettiesitys

Lähde: Aluehallintovirastot.